ئەو جیهانەی جێگای ئێوەی تێدا نەبووەوە تەنیا شایستەی رووخاندنە ... سەڵاحەدین ئەحمەد

لە دوای سێی ئابی ٢٠١٤ قسەکردن شەرمە. بەڵام ئەم جیهانە وەکو ئەوەیە دۆزەخی جیهانێکی تر یان خەونی هەرە تاڵی خوداوەندێکی شکاو بێ، تایبەت بۆ ئەوانەی بە کەمتر لە ئازادی رازی نین و ئەوانەی توانای شەرمەزاربوونیان هەیە.

ساڵ بە ساڵ خیانەتەکان کەڵەکە دەبن و ئەوانەی توانای شەرمەزاربوونیان هەیە کەمتر. رۆژێك دێ نەك هەر سی رۆژەکەی ئاب هەموو رۆژەکانی دوازدە مانگی ساڵ بەشی ژمارەی خیانەتەکان ناکەن. لە راستییدا، ئەگەر نەریتی مێژوونووسین هەبوایە، دەمێ بوو رۆژمێری خیانەتیش دروستببوو، رۆژمێرێك خانەی هەموو رۆژێکی یادی خیانەتێك دەبوو، خیانەتێك بەشی ئەوە شەرمەزاریی دروستدەکرد کە لەژیانداماوە خۆشبەختەکان کەمتر بڵێن و زۆرتر گوێ لە پەرواوێزخرا و کپکراوەکان بگرن، بۆ خاتری کەس نا بۆ خاتری ئینسانییەتی خۆیان.

لە شەنگاڵ دوا دڵۆپی ئابڕووی دەستەجەمعی نوێنەرانی فەرهەنگیی و دەسەڵاتداریی زۆرینە تکا. بەڵام ئابڕوو هیچ نییە بۆ توێژگەلێك کە لە بازاڕەکانی سەرمایەدارییدا رۆژانە خاکوخۆو هەڕاجدەکەن بۆ کەمالیست و ئیخوانچی، بۆ ئایەتوڵا و حیزبوڵایی، بۆ رەگەزپەرستی سپیپێستەکان، و بۆ هەر کەسێك کە بە زمانی کوردی قسە نەکات و پەراوێزخراو نەبێت. ساڵانی تر دێن و دەڕۆن، شارانی تر دەفرۆشرێن و خەڵکانی تر قڕدەکرێن هەتا ئەو کاتەی کە پەراوێزخراوەکانی زۆرینە رێگایەك دادەهێنن بۆ ریشەکێشکردنی هەموو توێژێکی سەردەست و خودی سەردەستی، نەك تەنیا ئەحزابی مافیا و جاشەفتار.

لە دوای سێی ئابەوە هیچ شتێك شایستەی ووتن نییە. دەبوایە ئەو گورزە سەرلەبەری زمان و ئیمانی کۆمەڵگەی باشووری هەڵتەکاندایە تا ئەو جێگایەی کە جگە لە خۆسازکردن و جیهانسازکردن بۆ شۆڕشێکی سەرتاپاگیری کۆمەڵایەتی هیچ بەهانەیەك بۆ ژیان نەمێنێ. ژیانی خامۆ کە بوو بە عادەت، پووچگەرایی باڵدەکێشێ بە سەر فەزای گشتییدا و ووتن و نەووتنی هەر شتێك وەکو یەکە. بەڵام توانای درککردن بە تراژیدیا لە هەموو میللەتێکدا نییە. چارەنووسی ئەو

میللەتانەی کە ئەو توانایە تیایاندا گەشەی نەکردووە هەردەم دووبارەبوونەوەی کارەساتەکانە. لە هەموو وەرچەخانێکی ناوچەیی و جیهانیدا بە کاردەهێندرێن و پاشان تەوەلا دەکرێن و زۆر جاریش لە میانەی ئەو یارییانەدا کارەساتیان بەسەردا دەسەپێندرێت. بەڵام کارەساتەکان نابن بە رووداو، ناکرێن بە وێستگەی حەپەسان و تێڕامان و بچڕان. لەبەر ئەوە، لە ئیرادەیەکی تاریك و زەینێکی نادیدە و یادەوەرییەکی پەککەوتووەوە خۆیان مەحکومدەکەن بە دووبارەبوونەوەی تراژیدیاکان. لە بازنەیەکی کوشندەدا یەخسیری کۆتوبەندێك دەبن کە دەستکردی خۆیانە و بۆ گەردنی خۆیانە.

لە تێزابی پوچگەراییدا دەرئەنجام هەموو بونیادێکی کۆمەڵایەتی دادەوەشێ. زمان و خەیاڵ بەیەکەوە رەزیل دەکرێن. لە داڕزانی ئیکۆلۆژی کۆمەڵایەتییدا، بیابانبوونی کۆمەڵایەتی دەقەومێ. لە بیابانبوونی کۆمەڵایەتییدا هەموو تاکەکەسێك بە تەنیا، بە بێ کۆمەك، بە بێ ئینتیما بێ هیچ تۆڕێکی بەها، لە نەبوونی هەر جۆرە پەرژینێکی پاراستنی دەزگایی و کۆمەڵایەتییدا، بە رووتی دەبێ بە خۆراکی دژوارییەکانی ژیان. لە دەرئەنجامدا هەموو کەسێك خۆی بە ستەملێکراو دەزانێ لە کاتێکدا رۆژانە ستەم لەوانە دەکات کە وەها هەڵکەوتووە لە خۆی کەمدەسەڵاتتر بن جا بە هۆی چینایەتییەوە بێ یان بە هۆی جێندەرەوە یان تەمەن یان هەر هۆیەکی تری پەیوەند بە تەونی پەیوەندییەکانی دەسەڵات و دابەشبوونی ئامرازەکانی سەپاندن. بەزەییبەخۆداهاتنەوە، لەزەتوەرگرتن لە مومارەسەکردنی زۆرداری، و پەسەندکردنی زۆرداری دەبن بە رەفتاری بەربڵاو وەکو ئەوەی بە جارێ هەمووان تووشی تاعونبن بەبێ ئەوەی تاعون وەکو تاعون سەیر بکرێ، بگرە بەبێ ئەوەی لە زماندا ووشەیەك بۆ تاعون پەیدا بووبێ.

لەو جۆرە کات و شوێنەدا هەمووان دەبن بە گلەییکەر و گەلەییکردنیش دەبێ بە میکانیزمی بیانووهێنانەوە بۆ بەشدارییکردن لە زۆرداری و کەوتن و فەسادی سەرانسەرییدا. لە راستییشدا هەمووان لە هەمان کاتدا هەم قوربانیین و هەم جەلاد، بەڵام هەر کەسەو نیوەی راستی ناسنامەی خۆی دەبینێ. لە جیهانێکدا کە بیابانبوونی کۆمەڵایەتی وەکو رەوشی ئاسایی جێدەگرێ، هەموو کەس هەموو شتێك بۆ خۆی بە ڕەوا دەزانێت. کەوابوو خۆپەرستی دەبێ بە یاسای مانەوە لە بیابانێکدا کە نزیکترین کەسەکان دوورترینیانن، زمان بەرتەسکترین و رواڵەت و خۆنمایشکردن فراوانترین پانتایی داگیردەکەن. کە خۆپەرستییش دەبێ بە یاسای مانەوە، باسکردنی کۆمەڵگە وەکو باسکردنی جنۆکە و بوراقی لێدێ. ئەوەی کە هەیە دەبێ بە قەسابخانەیەك تیایدا سەری بزێوی هەر

یاخییەك دەكرێ بە پلیكانەیەك تا ساكێپاتەكان پێیدا سەركەون بۆ كەڵەكەكردنی سەرمایەی زیاتر و قۆزخكردنی دەسەڵاتی زیاتر. تووندوتیژی رەمزیی و تووندوتیژی راستەوخۆ لە زماندا، لە نیگادا، لە جەستەدا، لە خواردندا، لە كێڵگەدا، لە كارگەدا، لەو شەقامدا، لە ماڵدا، لە پەرستگادا، لە زانینگەێدا، و لە ناو جێگادا دەبێ بە رەنگی جیهانێكی تاكڕەنگ. تا بێ، پەراوێزخراوان بێدەنگتر دەكرێن و جیهانی ئەوانی تریش زۆرتر بە پەرتگادا ڕێدەچێ.

كەواتە لە قوربانیبووندا، لانیكەم یەزیدییەكان شەرەفمەندن. بە ئەندازەی داوەشاویی زۆرینە، كۆمەڵگەی یەزیدییەكان لە هاودەردییدا یەكانگیرن. لە تراژیدییبووندا یەزیدییەكان بە شێوەیەكی ئەفسانەیی ئیرادەگەرن. لە قەبارەی تراژیدیاكە بترازێ، كە تەنیا یەزیدییەكان بۆ خۆیان دەیزانن، دۆڕاوی سەرەكی زۆرینەیە نەك یەزیدییەكان و ئەوانەی سەركەشانە بە هانایانەوە چوون. سەردەمی دوای شەنگاڵ سەردەمی بەربەرییەتێكی بێپایانە مەگەر ئەوەی پەراوێزخراوانی زۆرینە بە هاوكاری شۆڕشگێڕانی گروپە بێدەنگكراوەكان شۆڕشێك سازبكەن سەرلەنوێ مەرجەكانی ژیانێكی كۆمەڵایەتی ئازاد و شایستە بە كەرامەتی ئینسان بەرهەمبهێنن.

لەم ساڵیادە تاڵەدا داوای لێبووردن لە هەموو یەزیدییەك دەكەم لە هەر ڕۆژگارێكدا ناسیبێتم و هەر یەزیدییەكیش كە شەرەفی ناسینیم پێ نەبڕابێ. داوای لێبووردن دەكەم لەبەر ئەوەی لە جیهانێكدا هەناسە دەدەم و جارناجار قسە دەكەم كە ڕێگای دا سێی ئاب رووبدات.

جیهانێك جێگای ئێوەی تێدا نەبووەوە تەنیا شایستەی رووخاندنە.

ژیانێك دوای شەنگاڵ بەردەوام بۆ رەوایەتی نییە لە پڕۆژەی رووخاندنی ئەو جیهانە ئابڵووتكاوەدا نەبێ كە توانای هەستبەخەتاباربوونی تێدا نییە.

سەڵاحەدین ئەحمەد

Twitter: @SaladdinAhme

https://www.facebook.com/saladdin.ahmed

٢٠١٩\٨\٣